

DE LA INDEPENDÈNCIA DELS COMTATS CATALANS A LES ASSEMBLEES DE PAU I TREVA

L'origen del poble català es troba en la conquesta cristiana enfront de l'Islam que, a finals del segle VIII, conforma els **comtats de la «Marca Hispànica»** de l'Imperi Carolingi. Uns territoris, que a la fi del segle IX **s'emancipen del nomenament de l'emperador** i esdevenen hereditaris. Al llarg del segle X, **el comtat de Barcelona unifica aquest territori i conquereix més terres als musulmans**. El 988 **Borrell II**, després de no renovar la fidelitat al rei franc, propicia **la independència dels comtats catalans**.

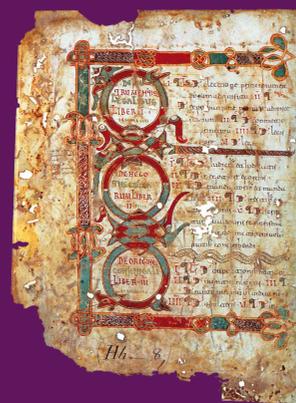
Aquests comtats tenen, en els seus inicis, **un sistema social caracteritzat per la llibertat dels pagesos**, propietaris de la terra que conreen, i per la submissió de les autoritats —comtes, vescomtes i veguers— a la **Lex Visigothorum**, llei hereva, en part, del Dret Romà. A l'inici del segle XI, però, **la revolució feudal** acaba amb aquest sistema quan **la noblesa militar sotmet a servitud la pagesia expropiant-ne les terres**. Els senyors feudals abusen violentament del seu poder, portant a la fallida l'autoritat comtal. Enfront d'ells l'Església, en aliança amb pagesos i mercaders, convoca el 1027 a Toluges, a iniciativa de **l'Abat Oliba**, la primera de **les assemblees de Pau i Treva de Déu**, per frenar **la violència feudal** i que, amb la Cort comtal, inicien la tradició parlamentària catalana. S'estableix, sota **pena d'excomunió, el dret de sagrera** —la prohibició dels actes violents al voltant d'una església—, i s'instaura el deure **d'abstenir-se de combatre** entre dijous i dilluns per tal de complir el precepte dominical, **permetre l'assistència al culte** als creients i el desenvolupament pacífic de **l'activitat comercial als mercats**.

El 1068 **Ramon Berenguer I i Almodis de la Marca** institueixen els *Usalia*, el primer nucli dels **Usatges de Barcelona** —redactats en base, entre d'altres, a la *Lex Visigothorum* i disposicions de les assemblees de Pau i Treva— que regulen el feudalisme i són **la base del Dret consuetudinari català**. Es posa fi a la inseguretat provocada pels duels i la prova de Déu, recuperant les garanties judicials amb proves testificals i documentals.



Circa 1162-1196
Miniatura del còdex dels *Usatges de Barcelona*, que representa Alfons I durant la celebració d'una assemblea de Pau i Treva, reunit amb la cúria, organisme de la cort comtal assessor del monarca en matèria legislativa i judicial.

APL



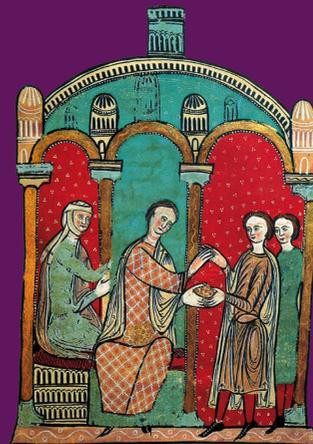
Circa 800
Pàgina d'un exemplar manuscrit de la *Lex Visigothorum*, el principal codi jurídic dels comtats catalans de l'època prefeudal.

BNE



975
Senyors i altres personatges de l'època prefeudal representats al *Beatus de Girona*. Còpia feta pel prevere Senior del llibre del Beat de Liébana *Commentarium in Apocalypsin* (776). Les miniatures són obra del prevere Emeteri i la monja Ende.

TCC



Barcelona, 1067
Il·lustració del *Liber feudorum maior* (circa 1192) que representa els comtes de Barcelona, Ramon Berenguer I i Almodis de la Marca comprant als comtes de Cerdanya, Guillem Ramon i Adelaida —per 2.000 unces en monedes d'or—, la cessió dels seus drets sobre Carcassona.

ACA



Perpinyà, 1172
Els homes de Perpinyà jurant fidelitat a Alfons I, en una miniatura del *Liber feudorum Ceritanie* (segle XII-XIII).

ACA

LLIBERTAT!